

MARIESTAD

Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Enhet Högelidsskolan 7-9

Läsår 2022/2023

Antagen
Mariestad
2022-10-19

Innehåll

1. Inledning	4
1.1. Syfte.....	5
1.2. Ansvar.....	5
2. Uppföljning, utvärdering och analys av föregående års plan.	5
2.1. Främjande och förebyggande åtgärder föregående läsår	5
2.2. Kränkingsärenden/diskriminering/trakasserier/sexuella trakasserier.....	6
2.3. Analys av främjande och förebyggande åtgärder samt kränkingsärende, diskriminering, trakasserier eller sexuella trakasserier	6
3. Undersök och analysera risker och hinder i verksamheten för innevarande läsår	7
3.1 Metod/kartläggning.....	7
3.2 Kränkande behandling	8
3.3 Sexuella trakasserier.....	8
3.4 Diskrimineringsgrunderna och trakasserier	9
3.5 Planerade åtgärder för läsåret.....	12
4. Delaktighet och förankring av planen (samverkansskyldighet)	14
4.1 Barns/elevs delaktighet.....	14
4.2 Medarbetares delaktighet.....	14
4.3 Vårdnadshavarens möjlighet till delaktighet	14
5. Rutin/åtgärder vid händelse av konflikt, diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling	15
5.1 Rutin vid konflikt mellan barn/elever	15
5.2 Rutin när barn/elev kränker/trakasserar/sexuellt trakasserar annan/annat barn/elev	15
5.3 Rutin när personal kränker/diskriminerar/trakasserar/sexuellt trakasserar barn/elev	17
5.4 Rutin för hur vårdnadshavare ska göra för att anmäla diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling.....	18
5.5 När rektor kränker/diskriminera/trakasserar/sexuellt trakasserar barn/elev.....	18
5.6 När verksamheten diskriminerar barn/elev	18
6. Referenser	19
7. Bilagor.....	20
7.1 Definitioner.....	20
7.2 Lagstiftning och styrdokument.....	22
7.3 Anmälningsskyldighet	23

Typ av styrdokument: Plan

Beslutsinstans: Rektor Högelidsskolan 7-9

Datum för antagande: 2022-10-19

Diarienummer:

Dokument för gäller för: Högelidsskolan 7-9

Giltighetstid: Läsåret 2022-2023

Tidpunkt för Aktualisering: Hösten 2023

Dokument ansvarig: Rektor Synneve Åberg

1. Inledning

Som stöd för arbetet mot diskriminering, kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier ska varje förskola/skola utarbeta en plan mot diskriminering och kränkande behandling. Arbetet med planen inkluderas i det systematiska kvalitetsarbetet. Planen kan ses som en dokumentation av det främjande, förebyggande och åtgärdande arbetet och den ska upprättas årligen för varje verksamhet inom förskolan och skolan.

I planen ska det finnas aktiva åtgärder för de främjande och förebyggande insatserna som bygger på kartläggningar och utvärderingar av tidigare års arbete. Där ska det finnas en beskrivning av vilket arbete som planeras och vilka rutiner som gäller. Planen ska beskriva hur barn/elever, vårdnadshavare och medarbetare medverkar i det främjande och förebyggande arbetet.

Arbetet med de aktiva åtgärderna ska skriftligen dokumenteras. Arbetet med aktiva åtgärder innebär att bedriva ett förebyggande och främjande arbete genom att:

1. Undersöka om det finns risker för diskriminering eller repressalier eller om det finns andra hinder för enskildas lika rättigheter och möjligheter i verksamheten
2. Analysera orsaker till upptäckta risker och hinder
3. Vidta de förebyggande och främjande åtgärder som skäligen kan krävas
4. Följa upp och utvärdera arbetet enligt 1-3

Arbetet med aktiva åtgärder ska genomföras fortlöpande. Åtgärderna ska tidsplaneras och genomföras så snart som möjligt.

1.1. Syfte

Högelidsskolans plan grundar sig på bestämmelser i skollagen (2010:800), diskrimineringslagen (2008:567) och förordningen (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling. Enligt dessa lagar ska skolan arbeta främjande och förebyggande för barns/elevs lika rättigheter och möjligheter samt mot diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling. Ett steg i arbetet är att varje år ta fram en ny plan för detta arbete. Planen syftar till att säkerställa barns/elevs trygghet, studiero samt deras rättigheter.

1.2. Ansvar

Rektor ansvarar för framtagandet av planen på enheten.

2. Uppföljning, utvärdering och analys av föregående årsplan.

2.1. Främjande och förebyggande åtgärder föregående läsår

Föregående läsårs åtgärder på Högelidsskolan	Åtgärd uppfylld Ja/Nej
Förgående läsårs planerade Främjande insatser 7-9	Åtgärd uppfylld
Öka vuxennärvaron på kartlagda riskfyllda platser, fram för allt skåps -och studiehallar och korridorer och vid skoldagens slut i cafét, genom främst rastvärdar, som utgår från de ställen på skolan som elever upplever som otrygga.	Ja
Tid ägnas främst i årskurs sju men också skolans övriga klasser åt relationsskapande, vi-känsla och att följa upp hur elevgruppen formas tillsammans.	Ja
Trivselregler/ordningsregler behöver aktualiseras mer frekvent med elever på skolan	Delvis
Införande av hemklassrum för främst årskurs sju men också för så många klasser som skolan lokaler tillåter.	Ja
Mobiltelefonen skall förvaras i elevskåpet under samtlig undervisningstid	Delvis
Vi eftersträvar ett normkritisk förhållningssätt i undervisningen och bemötande på skolan utifrån elevers lika värde	Ja
Förgående läsårs planerade förebyggande åtgärder Högelid 7-9	Åtgärd uppfylld

Samsyn i personalgruppen kring bemötande och förhållningssätt på skolan	Ja
Aktivt arbete med språkbruk på skolan	Ja
Dagar genomförs med olika teman som syftar till att ge eleverna mer kunskap om hur vi är mot varandra, alla människors lika värde, ryktesspridning, sociala medier och trivsel mm.	Ja

2.2. Kränkingsärenden/diskriminering/trakasserier/sexuella trakasserier

Antal kränkningar under läsåret:

18/19	23 stycken
19/20	22 stycken
20/21	18 stycken
21/22	26 stycken

Antal anmälda kränkningar/diskrimineringar under läsåret 21/22 var 26st.

Kränkingsområden som berördes var bl.a. fysiska-, verbala-, text- och bildkränkningar samt trakasserier. I resultatet går det utläsa att majoriteten av elever som blivit utsatta befann sig i årskurs sju. Det framkommer också att det är övervägande pojkar som både blir utsatt och som utsätter. Vidare påvisades att fysisk kränkning var mer förekommande än andra kränkningar, som var hela 14 ärenden. Inom fysisk kränkning ser vi även en markant ökning från föregående läsår då antal kränkningar inom området endast var tre.

2.3. Analys av främjande och förebyggande åtgärder samt kränkingsärende, diskriminering, trakasserier eller sexuella trakasserier

Under det gångna läsåret har Högelidsskolan deltagit i projektet ”fullföljd utbildning” med fokus på bl.a. trivsel, trygghet och närvaro samt att våra elever ska klara grundskolan för att bli behörig gymnasiet. Detta med syftet att våra elever skall erhålla utbildning och på sikt ges förutsättningar för aktivt deltagande i samhälle och arbetslivet. I projektet har flera bitar berört frågor och arbete kring miljön och värdegrundsarbetet på skolan som vävts in i planen för kränkande diskriminering och behandling. Under det gångna läsåret har Högelidsskolans personal arbetat regelbundet för att skapa en god gemensam värdegrund. Vi har under hela året arbetat med att säkerställa och trygga i skolans miljöer. Ökad vuxennärvaro har skett i form av att vi haft flera vuxna i skolans mellanrum vid elevtäta tider, både vid start, -under och avslut av skoldagen. Vid schemaarbetet för klasser, pedagoger och rast-vårdar fanns ett tänk kring vuxentäthet för att främja och förebygga att kränkning och diskriminering sker i skolan. Vi har fortsatt med att schemalägga att det alltid finns en vuxen i cafét fredag eftermiddag, till dess att

sista eleven gått hem. Resultatet av läsårets insatser anses positiva då fler kränkningar fångats upp och resulterat i fler kränkningsanmälningar vilket vi tidigare tror kan ha varit ett mörkertal. Vi vuxna har sett när och var konflikter sker, mellan vilka elever och har då kunnat vägleda och fånga upp språkbruket och påmint varandra om bemötande. Trots att vi detta läsår gjort en satsning på värdegrundsarbete, fullföljd utbildning inom personalgruppen, kontinuerliga samtal och arbeten med normer, bemötande och förhållningssätt, vi-känsla med eleverna samt ökad vuxennärvaro i mellanrummen ser vi att kränkningar fortlöper. Det finns ett fortsatt behov av att jobba inom området hur man är mot varandra, att man ska visa respekt och inte kränka någon annan.

Årskurs sju har hemklassrum och så många av de övriga klasserna på skolan som lokalerna tillåter likaså. Detta upplevs av personalen ha skapat ett lugn och givit en ökad trygghet i klassgrupperna. Ordningsregler och trivselregler upprättas och sitter tydligt för alla i klassrummet och skolans korridorer dock ser vi att dessa inte efterlevs av alla. Detta är något vi behöver jobba vidare med. Mobiltelefoner är en sådan regel som är svår för många av eleverna. Detta kan beror på att personalen inte har en samsyn eller inte följer skolans bestämmelser. Införandet av lagen om regler för användandet av mobiltelefon i skolan tror vi kan komma att hjälpa oss i det fortsatta arbetet.

3. Undersök och analysera risker och hinder i verksamheten för innevarande läsår

3.1 Metod/kartläggning

Metoder som vi använt oss av för att identifiera hinder och risker i verksamheten:

- Arbetslagens kvalitetsverktyg samt att arbetslagen gör riskanalyser utifrån diskrimineringsgrunderna
- Observationer och samtal
- Elevenkät
- Trygghetsvandring med uppföljning tillsammans med elevskyddsombud, skolkurator och skolsköterska
- Analys från föregående årsplan

3.2 Kränkande behandling

Risker och hinder för kränkande behandling	Analys av de orsaker till de risker och hinder för kränkande behandling som upptäcks
<i>Kränkande behandling</i>	
Under raster i allmänna utrymmen som skåpshallar, korridorer, toaletter och omklädningsrum finns det en risk att elever använder sig av negativa attityder i form av fysisk handgemäng, kroppsspråk och ord där man kränker eller trakasserar andra på skolan.	Flera kränkningar som uppstår på Högelidsskolan går att härleda till platser som elever och personal ser som otrygga. Kroppsspråk och verbala skällsord som kastas mot varandra i blixstens hastighet är svåra att komma åt trots hög vuxennärvaro bland elever. Hög vuxennärvaro finns i café och schema för ”rast-värdar” är etablerat på platser med uppkomna behov trots detta kvarstår behovet. Detta behöver vi jobba vidare med kontinuerligt i skolans värdegrundsarbete men också via fortsatt ökad vuxennärvaro på identifierade otrygga platser.

3.3 Sexuella trakasserier

Risker och hinder för sexuella trakasserier	Analys av de orsaker till de risker och hinder som upptäcks
<i>Sexuella trakasserier</i>	
Det har framkommit att det finns sexuella trakasserier i skolans miljö i form av sexuella anspelningar och fysisk kontakt samt språkbruk och över sociala medier.	På Högelidsskolan har det framkommit att eleverna möts av kränkningar av sexuell art i som tex nakenbilder i form av ”Dick-picks” och att eleverna tagit på varandras kroppar utan samtycke som tex slag på rumpan eller lagt handen på annans lår. Orsaker till kränkningar kan vara normalisering kring vissa beteenden och uttryck där man inte uppfattar att det är sexuella trakasserier. På skolan arbetar vi med att vara uppdaterade på ”trender” på nätet och är vaksamma på språkbruk och beteenden så att vi kan arbeta förebyggande för att förhindra att trakasserier av sexuell art inträffar. På skolan behöver vi ha en rak och öppen dialog med eleverna för att förmedla kunskap om vad som är lämpligt eller inte. Information hem till föräldrar är likaså prioriterad för ytterligare dialog inom området.

3.4 Diskrimineringsgrunderna och trakasserier

Risker och hinder för diskriminering och trakasserier	Analys av de orsaker till de risker och hinder som upptäcks
<i>Kön</i>	
Risk finns för olika upplevelser bland eleverna i att det finns skillnader kring bemötande och förhållningssätt så som undervisningens utformande samt uppdelningar under lektioner beroende på kön.	Risker som framkommer på Högelidsskolan är att elever lyfter till diskussion att bemötande mellan flickor och pojkar upplevs olika. En elev säger ”kanske att killar får mer skäll om de skulle göra nått än om tjejer skulle göra det”. Forskning visar på att redan från det att barnen är små omedvetet bemöter flickor och pojkar olika. Därför behöver vi på Högelidsskolan fortsätta vårt arbete med att diskutera orsaker till detta och hur vi kan hitta sätt, utifrån normer och värdegrund, som bidrar till att det upplevda skillnader i förhållningssätten och i undervisningens utformande skall fördelas mer jämt mellan könen.
<i>Könsöverskridande identitet eller uttryck</i>	
Risk finns för att könsöverskridande identitetsutövande kan försvåras i tex omklädningsrumssituationer, lektionsmoment och toaletter.	På Högelidsskolan går elever som är i tonåren där könsidentitet och livsfrågor är dagsaktuella. I omklädningsrummet finns möjlighet att byta om och duscha i eget utrymme. Dock behöver du först göra valet om du ska kliva in på avledning för flicka eller pojke. Det finns risk för att elever som varken känner tillhörighet inom normen man eller kvinna blir åsidosatta. Dock är detta en fråga som är viktig att fortsätta tänka kring då det finns elever som varken känner tillhörighet inom normen ”man” och ”kvinna”. Sex- och samlevnadsundervisningen är viktig för att ta upp att det är okej med olika könsidentiteter och uttryck.
<i>Etnisk tillhörighet</i>	
På Högelidsskolan har vi elever med flera etniska ursprung. Risker finns för att stereotypa föreställningar förekommer och att skällsord uttrycks om etniska och religiösa grupper.	I elevenkäten framkommer det att elever på Högelidsskolan sinsemellan använder uttryck angående etniskt ursprung i negativ bemärkelse. En av flera elever skriver ”jag har hört massa rasistiska ord och skämt mot andra folkgrupper”. Det är viktigt att bemöta och att vuxna har noll tolerans i ett sådant språkbruk då det är stötande och

<p>Pga. att kommunen inte har modersmåslärare/studiehandledare på alla språk finns risk att alla elever inte får studiehandledning på sitt modersmål utifrån behovs omfattning.</p>	<p>kränkande. Genom att öka elevernas kunskap och medvetenhet kontinuerligt i undervisningen kan vi arbeta för att förhindra kränkningar inom etnisk tillhörighet.</p> <p>På Högelidsskolan använder vi studiehandledare i undervisningen där behov finns dock finns det fall där omfattning som erbjuds ej är tillräcklig för att tillgodose behov. När studiehandling ej kan erbjudas eller erbjudas i rätt omfattning eller på rätt tider enligt elevens schema kopplat till ämnen får det konsekvenser i skolan inlärning och ibland i det sociala samspelet. Detta är en svår fråga för skolan att lösa då kommunen som huvudman inte alltid har studiehandledare med möjlighet till större omfattning för att tillgodose elevens behov.</p>
<p>Religion eller annan trosuppfattning</p>	
<p>Risk finns för negativt språkbruk kring religion eller annan trosuppfattning</p> <p>Vid religiösa ritualer, exempelvis fastan, kan det bli det svårt för den enskilde att fullt ut genomföra ritualen utifrån organisation och schema utan att det får konsekvenser i skolan.</p>	<p>På Högelidsskolan har vi elever med olika religioner och trosuppfattningar. I samhället finns negativa normer, värderingar och fördomar om religion och trosuppfattning, vilka även skolan omfattas och påverkas av. Här behöver Högelidsskolan kontinuerligt jobba med värdegrund, allas lika värde, gemensamma regler och förståelse för andra kulturer och bakgrund. En stor del av detta görs inom ramen för t ex So-undervisningen, men det är allas ansvar som jobbar i skolan att arbeta utifrån läroplanens kapitel 1. Detta behöver vi lyfta fram än mer och synliggöra för alla på skolan.</p> <p>Vid religiösa ritualer som exempelvis fastan ser vi att elever är påverkade av de tillfälliga förändringarna i vardagsrutinerna med sömn och mat och energinivåer. I vissa fall är eleverna lättirriterade, ledsna och orkeslösa med mindre energi till skolan vilket också kan påverka inlärning och det sociala samspelet med andra elever på skolan negativt.</p>
<p>Funktionsnedsättning</p>	
<p>Kränkande verbala uttryck från elever kan uttryckas till elever med funktionsnedsättning.</p>	<p>Det framkommer nedsättande kommentarer och bemötande hos eleverna. En elev skriver ”massa gör</p>

<p>Utbildningen är inte alltid utformad så att alla elever kan tillgodose sig den.</p>	<p>skämt eller skrattar åt funktionsnedsatta”. Annan elev skriver ”vi har en i våran klass som behöver lite extra hjälp och dom andra i klassen brukar skämta eller snacka skit om den för det”. Elever träffar sällan andra med funktionsnedsättningar och lär känna dem mer personligt eftersom elever med funktionsnedsättningar oftast befinner sig i mindre sammanhang än i det större klassammanhanget. Okunskapen leder till förutfattade meningar. Ett ständigt arbete krävs på Högelidsskolan i värdegrundsarbetet där elevgrupper får möta förebilder inom olika funktionsnedsättningar för att få ökad förståelse för funktionsvariationer och allas lika värde.</p> <p>Högelidsskolans undervisning är inte alltid tillrättalagd för att möta en variation av funktionsnedsättningar. Många faktorer spelar in vad gäller att lyckas möta skolans alla elever i klassrummet som organisation kring lokaler, erfarenhet, kompetens och enskilda elevers specifika behov och önsknings.</p>
<p>Sexuell läggning</p>	
<p>Det finns risk att det finns en bristande acceptans på skolan inom sexuell läggning. Inom språkbruket används emellanåt sexuell läggning som skällsord och det finns risk för att elever inte vågar vara den man vill.</p> <p>Risk finns att personal och elever saknar kunskap inom HBTQ frågor.</p>	<p>I samhället finns normer, värderingar och fördomar inom området sexuell läggning som även vi i skolan påverkas av. I undersökningarna inför D och K planen på Högelid framkommer det inga risker inom bristande acceptans inom sexuell läggning. Dock är det viktigt att vi fortsätter främja arbetet för att visa på allas lika värde och motverka stereotypa attityder, normer och värderingar inom området sexuell läggning.</p> <p>Högelidsskolan arbetar aktivt med norm-medveten pedagogik i undervisningen gentemot eleverna. Dock finns viss osäkerhet i frågorna och bemötande varvid detta kommer beröras i Högelidsskolans förebyggande och främjande värdegrundsarbete.</p>
<p>Ålder</p>	
<p>Risk finns för kränkande och diskriminerande uttryck kring ålder.</p>	<p>På Högelidsskolan beskrivs yngre elever bli utsatta av de äldre utifrån sin årgång. En av flera elever skriver ”Vissa suckar</p>

	<p>och säger ”09” när man går förbi, eller så hittar man texter på bänkarna eller något annat ställe om att man ska hata på 09:or”. En dag i veckan besöks Högelidsskolan av årskurs 6or i kommunen vilka uppges känna otrygghet när det vistas på skolan. Detta är något som kommer lyftas och arbetas vidare med i Högelidsskolans förebyggande och främjande värdegrundsarbete.</p>
--	--

3.5 Planerade åtgärder för läsåret

Åtgärderna är överförda och tidsplanerade i enhetens kvalitetsverktyg för att fortlöpande genomföras. För definition av begreppen främjande och förebyggande, se bilaga 1.

På Högelidsskolan har vi rutiner för ett förebyggande och främjande arbete där vi kontinuerligt och regelbundet arbetar med skolkärväro, motivation, språkbruk, relationsskapande, normkritiskt förhållningssätt utifrån allas lika värde, vuxen närvaro vid elevtöta områden, elevmedverkan i skolcaféet och hemklassrum (i den mån som lokal tillåter). Vidare arbetar vi med observationer i samband med hälsosamtal för årskurs sju och trygghetsvandringar med uppföljning. Vid nytt läsår skapas trivselregler/ordningsregler av alla klasser genom elevrådet i samråd med rektor. På klass- och elevråd finns alltid fokus trivsel och trygghet på skolan.

Planerade främjande åtgärder på Högelidsskolan 7-9	När påbörjas/genomförs åtgärden?	Hur?	Ansvarig
<p>Trivselregler/ordningsregler/värdegrundsord (ledord) behöver implementeras mer frekvent i verksamheten av personal med eleverna på skolan.</p>	<p>Pågående under hela läsåret 22/23</p>	<p>Regler och värdegrundord fastställs i samförstånd mellan elever och rektor i under ett elevråd. Reglerna informeras i skolans samtliga klasser. Regler kommer även gås igenom vid mentorssamtal,</p>	<p>All personal på skolan.</p>

		utvecklingssamtal och elevkonferenser men också vid utredning av kränkingsärende.	
Implementering om ny lag gällande mobiltelefoner i skolan.		Ta del av dokument från ledning samt upprätta förhållningsregler	Rektor pedagoger
Vi eftersträvar ett normkritiskt förhållningssätt i undervisningen och i bemötandet på skolan utifrån elevers lika värde.	Pågående läsåret 22/23	All personal på skolan har ett reflekterande förhållningssätt där vi tillsammans i undervisningen utmanar det vedertagna och vågar göra annorlunda.	All personal på skolan
Arbeta med eleverna utifrån de sju diskrimineringsgrunderna.	Temadag och kontinuerligt pågående under läsåret 22/23	Under en heldag får eleverna i gruppstärkande aktiviteter i blandade åldersgrupper tillsammans med pedagoger arbeta med de sju diskrimineringsgrunderna.	Pedagoger
Planerade förebyggande åtgärder på Högelidsskolan 7-9	När påbörjas/genomförs åtgärden?	Hur?	Ansvarig
Öka elevernas och pedagogernas kunskap för hantering och gemensam förhållningssätt inom kränkande och diskriminerade behandling.	Under läsåret 22/23	Fallbeskrivningar och diskussioner ev. en temadag.	Rektor
Prata om sexualitet, samtycke och relationer samt HBTQ frågor för ökad kunskap inom området.	Större fokus vecka 6 -23 men pågående under hela läsåret	Material från UMO.se och RFSU.se	Pedagoger Kurator
Kartlägga elevgruppens språkbruk för att stärka ett positivt språkbruk på skolan.	Ht 22 på mentorstid	Enas om ett gemensamt positivt språkbruk för att	Mentorer Rektor

		medvetandegöra eleverna om hur vårt språk påverkar vårt välmående och sociala klimat, förankra sedan diskussionen i elevrådet för upprättande av dokument kring värdegrund inom området.	
--	--	--	--

4. Delaktighet och förankring av planen (samverkansskyldighet)

4.1 Barns/elevs delaktighet

Varje mentor går igenom planen tillsammans med eleverna så att eleverna ges tillfälle att komma med förslag tilländring och komplettering. Även i elevrådet tas planen upp och diskuteras där ytterligare möjligheter ges att korrigera eller ändra i planen.

4.2 Medarbetares delaktighet

Planen ifrån förgående läsår utvärderas med all personal och de planerade åtgärderna för kommande läsårsplan är personalen delaktiga i att ta fram. Planen går igenom i arbetslaget där personalen ges möjlighet att ändra eller komplettera planen.

4.3 Vårdnadshavarens möjlighet till delaktighet

Planen läggs ut på informentor/hub. Vårdnadshavare har möjlighet att komma med synpunkter till rektor eller biträdande rektor.

5. Rutin/åtgärder vid händelse av konflikt, diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling

5.1 Rutin vid konflikt mellan barn/elever

Upptäckt/information av/ om konflikt

Steg	Åtgärd	Ansvarig
1.	Ingrip om behövt.	All personal
2.	Meddela barnens/elevs mentorer.	Den personal som ingripit eller eventuellt fått information om konflikt
3.	Samtal med berörda barn/elever	Mentor/pedagog
4.	Bestäm tid för uppföljning (ca en vecka senare).	Mentor/pedagog
5.	Dokumentera händelsen	Mentor/pedagog
6.	Kontakta vårdnadshavare till berörda barn/elever. Berätta om händelsen och hur förskolan/skolan/fritidshemmet hanterat det samt dokumentera samtalet.	Mentor/pedagog

5.2 Rutin när barn/elev kränker/trakasserar/sexuellt trakasserar annan/annat barn/elev

Upptäckt/information om kränkning, trakasserier eller sexuella trakasserier

Steg	Åtgärd	Ansvarig
1.	Anmäl kränkning/trakasserier/sexuella trakasserier till rektor via länk på	All personal

	Navet ”Anmäl kränkning barn och elev”	
2.	Informerar berörda barns/elevs pedagoger/mentor.	All personal
3.	Informera berörda barns/elevs vårdnadshavare om att en anmälan gjorts och att förskolan/skolan kommer att utreda kränkningen/trakasserierna/sexuella trakasserierna	Pedagog/mentor
4.	Utredning påbörjas	Rektor
5.	Barnen/Eleverna hålls under uppsikt under utredningstiden.	Pedagog/mentor/arbets lag
6.	Samtal med berörda barn/elever om kränkningen/trakasserierna/sexuella trakasserierna (utifrån mognad)	Pedagog/mentor
7.	Åtgärder/insatser sätts in vid behov när utredning är klar.	Rektor
8.	Samtal med berörda barn/elevs vårdnadshavare om utredningen och om åtgärder/insatser.	Rektor
9.	Uppföljning av åtgärder/insatser.	Rektor
10.	Om kränkning/trakasserierna/sexuella trakasserierna upphör avslutas ärendet.	Rektor
11.	Om kränkningen/trakasserierna/sexuella trakasserierna inte upphör intensifieras åtgärder/insatser och eventuell tas hjälp av andra professioner eller externa myndigheter.	Rektor

5.3 Rutin när personal kränker/diskriminerar/trakasserar/sexuellt trakasserar barn/elev

Upptäckt/ information av/ om kränkning, trakasserier eller sexuella trakasserier

Steg	Åtgärd	Ansvarig
1.	Barn/elev/personal meddelar rektor eller annan personal att elev blir kränkt, diskriminerad, trakasserad eller sexuellt trakasserad.	All personal
2.	Informera berörd vårdnadshavare om kränkningen/diskrimineringen/trakasserier/sexuella trakasserier och dokumentera samtalet.	Rektor
3.	Utredning påbörjas	Rektor
4.	Samtal med berört barn (utifrån mognad)/elev och personal om kränkningen/diskrimineringen/trakasserier/sexuella trakasserier	Rektor
5.	Fackliga företrädare och skyddsombud informeras.	Rektor
6.	Åtgärder/insatser sätts in vid behov när utredningen är klar.	Rektor
7.	Uppföljning av åtgärder/insatser	Rektor
8.	Om kränkning, diskriminering/trakasserier/sexuella trakasserier upphör avslutas ärendet.	Rektor
9.	Om kränkning, diskriminering/trakasserier/sexuella trakasserier inte upphör kontaktas respektive avdelningschef.	Rektor

5.4 Rutin för hur vårdnadshavare ska göra för att anmäla diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling

Upptäckt/information av/om diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling.

Scenario	Åtgärd
A. Elev utsätter annan elev för trakasserier/sexuella trakasserier eller kränkande behandling.	Informera mentor
B. Personal utsätter barn/elev för diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling.	Informera rektor
C. Verksamheten ¹ utsätter barn/elev för diskriminering.	Informera rektor
D. Rektor utsätter barn/elev för diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling.	Informera respektive avdelningschef.

5.5 När rektor kränker/diskriminera/trakasserar/sexuellt trakasserar barn/elev

Informera grundskolechef.

5.6 När verksamheten² diskriminerar barn/elev

Informera respektive avdelningschef.

För information kan även elev och vårdnadshavare vända sig till Barn- och elevombudsmannen www.skolinpektionen.se/BEO vid åsikter om utbildningen.

^{1,2} Med **verksamheten** menas skolans miljö, byggnader, lokaler, utegård, utformning och möblering, m.m. och syftar på bristande tillgänglighet.

^{2,2} Med **verksamheten** menas skolans miljö, byggnader, lokaler, utegård, utformning och möblering, m.m. och syftar på bristande tillgänglighet.

6. Referenser

- Diskrimineringslagen (2008:567)
- Diskrimineringsombudsmannens handledning – Lika rättigheter i förskolan
- Diskrimineringsombudsmannens handledning – Lika rättigheter i skolan
- FN:s barnkonvention
- Skollagen (2010:800)
- Skolverkets allmänna råd – Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling
- Socialtjänstlagen (2001:453)

7. Bilagor

7.1 Definitioner

Bristande tillgänglighet

När en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att sådana åtgärder för tillgänglighet inte har vidtagits för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning som är skäligen utifrån krav på tillgänglighet i lag och annan författning, och med hänsyn till:

- de ekonomiska och praktiska förutsättningarna
- varaktigheten och omfattningen av förhållandet eller kontakten mellan verksamhetsutövaren och den enskilde
- andra omständigheter av betydelse

Diskriminering

Diskriminering är när förskolan/skolan behandlar ett barn/elev sämre än andra barn/elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridandet identitet/uttryck eller ålder. Eftersom diskriminering handlar om missgynnande förutsätter det någon form av makt hos den som utför diskrimineringen. Diskrimineringen kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att ett barn/elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna.

Främjande

Främjande arbete handlar om att identifiera och stärka de positiva förutsättningarna för likabehandling i verksamheten. Arbetet utgår ifrån skolans övergripande uppdrag att verka för demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter. Detta värdegrundsarbete syftar till att förankra respekten för alla människors lika värde samt att utveckla en skolmiljö där alla barn och elever känner sig trygga och utvecklas.

Förebyggande

Det förebyggande arbetet syftar till att avvärja de risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling som finns i verksamheten. Riskerna kan kartläggas på olika sätt. Förebyggande åtgärder ska motiveras av vad som kommer fram i en kartläggning.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en förskola/skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar neutralt, men som i praktiken missgynnar ett barn/elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna. Om exempelvis alla barn/elever serveras samma mat, kan det indirekt diskriminera de barn/elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Kränkande behandling

Kränkande behandling är uppträdande som kränker ett barn/elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund för trakasseri. Det kan till exempel handla om att ett barn/elev blir retad för sitt utseende. Ett barn/elev kan bli utsatt för kränkande behandling av personal som av andra barn/elever.

Kränkande behandling kan vara:

- fysiska (slag, knuffar)
- verbala (hot, svordomar, öknamn)
- psykosociala (utfrysning, grimaser, ignorering, nonchalering)
- texter och bilder (teckningar, lappar, sms, mms, foton, meddelanden på sociala medier)

Repressalier

Personal får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av elev eller vårdnadshavare har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling.

Trakasserier och sexuella trakasserier

Trakasserier är uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridande identitet/uttryck eller ålder. Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar med koppling till diskrimineringsgrunderna.

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier. Förutom kommentarer och ord kan det vara av någon till exempel tafsar eller kastar närgångna blickar. Det kan också handla om ovälkomna komplimanger, inbjudningar och anspelningar.

Trakasserier och sexuella trakasserier är ett beteende som är oönskat. Det är den som utsatt för trakasserier som avgör vad som är oönskat eller kränkande. Enligt lagen måste den som trakasserar förstå hur agerandet upplevs för att det ska bli fråga om trakasserier eller sexuella trakasserier. Det är därför viktigt att den som är trakasserad klargör för den

som trakasserar att beteendet är obehagligt och ovälkommet. I vissa situationer kan kränkningen vara så tydlig att inga påpekande krävs från den som känner sig trakasserad.

Det gemensamma för trakasserier är att de gör att ett barn/elev känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad. Ett barn/elev kan bli utsatt för trakasserier av personal som av andra barn/elever.

7.2 Lagstiftning och styrdokument

Skolväsendet vilar på demokratins grund

Skollagen (2010:800) slår fast att utbildningen inom skolväsendet syftar till att eleverna ska inhämta och utveckla kunskaper och värden.

Utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Var och en som verkar inom skolan ska också främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för miljön.

Arbetsmiljölagen (AML)

AML, gäller även för barn/elever. Lagens ändamål är att förebygga ohälsa och olycksfall i arbetet samt att även i övrigt uppnå en god arbetsmiljö. Enligt AML ansvarar rektor för att det finns förutsättningar för att skapa en god arbetsmiljö som lever upp till bestämmelserna i AML.

Brottsbalken

Enligt brottsbalken är handlingar som kan betecknas som misshandel, ofredande och olaga tvång straffbara. Förskolechef/ rektor ska handlägga ärendet enligt riktlinjer mot hot om våld.

FN:s barnkonvention

Barnkonventionen har sitt ursprung i principen om den inneboende värdigheten hos alla människor och deras obestridliga rättigheter.

Barnkonventionen bygger på perspektivet att barnets bästa alltid ska komma i främsta rummet.

Artiklar inom området; artikel 2, 12, 19, 28 samt 36.

Förbud mot diskriminering och kränkande behandling

Diskrimineringslagen ska motverka diskriminering på grund av:

- kön
- könsöverskridande identitet eller uttryck
- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- funktionsnedsättning

- sexuell läggning
- ålder

Huvudmannen eller personalen får inte utsätta ett barn eller en elev för kränkande behandling. (Skollagen 6 kap. 9 §)

Socialtjänstlagen

Enligt 14 kap 1 §, är både skolmyndigheten och alla anställda inom förskoleverksamhet, skolbarnomsorg och skola skyldiga att ”genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om något som kan innebära att socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd”.

Värdegrunden

Uttrycker det etiska förhållningssätt som ska präglade verksamheten. Skolan ska främja förståelsen för andra människor och förmågan till inlevelse. Ingen ska utsättas för kränkande behandling. Utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (Skollagen 5 kap. 3 §)

7.3 Anmälningsskyldighet

Vid trakasserier och kränkande behandling

Det är viktigt att all personal i verksamheten tar alla signaler om trakasserier och kränkande behandling på allvar och agerar snabbt. Kränkningar upphör inte automatiskt utan brukar i stället öka om de inte aktivt motverkas.

All personal har anmälningsskyldighet att anmäla alla händelser där ett barn/elev upplever sig ha blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling

Till socialtjänsten

Anmälningsskyldiga är all personal inom verksamheten och den omfattar sådant pedagoger och annan personal får kännedom om i sin yrkesutövning och som föranleder oro över ett barns/elevs situation.

Anmälningsskyldigheten regleras i kap. 14, 1 § socialtjänstlagen och det finns en hänvisning till denna bestämmelse i skollagen kap 29, 13 §.

Syftet med anmälningsskyldigheten är att socialtjänsten på ett så tidigt stadium som möjligt ska få kännedom om barn och ungdomar som behöver hjälp. Skyldigheten omfattar barn under 18 år och avser missförhållanden som antingen är kopplade till barnets/elevens hemmiljö eller dess eget beteende. Det kan handla om misstanke om övergrepp, vanvård eller brister i omsorgen i hemmet eller att barnet/eleven uppvisar ett riskbeteende.

Du hittar anmälningsblanketten till socialtjänsten på kommunens medarbetarportal Navet under Service stöd och support i arbetet/Arbetsrutiner och checklistor/Utbildningsförvaltningen/Elevhälsa alternativt går det inlämna oro på kommunens hemsida via e-tjänst.
Direktlänk: <https://e-tjanster.mariestad.se/oversikt/overview/360#>